

GRSociaal
Sociale Dienst Drechtsteden X Drechtwerk

Informatienotitie Beleidsplan schuldhulpverlening 2025-2028

1. Inleiding

Het huidige regionale Beleidsplan Schuldhulpverlening Drechtsteden 2021-2024 ('SamenWerken aan perspectief') loopt af per 1 januari 2025.

Op grond van artikel 2 van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) zijn gemeenten verplicht om eens per vier jaar een plan vast te stellen dat richting geeft aan de integrale schuldhulpverlening aan inwoners. Het plan moet de hoofdzaken bevatten van het door de gemeente te voeren beleid betreffende integrale schuldhulpverlening (curatie/nazorg) en het voorkomen dat inwoners schulden aangaan die ze niet kunnen betalen (preventie en vroegsignalering). De gemeenteraad heeft tot taak het plan vast te stellen en het college is verantwoordelijk voor de uitvoering en kan hier beleidsregels voor opstellen.

2. Wat is schuldhulpverlening?

Gemeenten hebben de regierol in de aanpak van schulden en armoede. Schuldhulpverlening omvat alle activiteiten die gericht zijn op het voorkomen en oplossen van (problematische) schulden. Passende ondersteuning bij schulden kan onder andere bestaan uit een persoonlijk adviesgesprek over geldzaken of een minnelijk traject van 18 maanden wanneer dit noodzakelijk is om de schulden op te lossen. Iedere inwoner van de Drechtsteden ouder dan 18 jaar kan gebruikmaken van schuldhulpverlening. Samen met de inwoner, en waar nodig met inzet van ketenpartners, wordt gewerkt naar stabiliteit en een toekomst zonder geldzorgen. Belangrijk uitgangspunt hierbij is het bieden van duurzame integrale schuldhulpverlening, waarbij niet alleen aandacht is voor de schulden maar ook voor de omstandigheden of problematiek die hiermee verband houden.

Schuldhulpverlening bestaat uit grofweg drie verschillende onderdelen: (1) preventie en vroegsignalering, (2) curatie en (3) nazorg. Met *preventie*, *vroegsignalering* en *nazorg* wordt ingezet op het verminderen van het aantal mensen dat in een (problematische) schuldensituatie terechtkomt en op het voorkomen van recidive. In het kader van preventie worden bijvoorbeeld budgetcursussen, communicatiecampagnes en voorlichtingen aangeboden. Vroegsignalering is het vroegtijdig signaleren en bereiken van inwoners met betalingsachterstanden dan wel financiële problemen/schulden op basis van signalen van betalingsachterstanden.

Curatie is gericht op het stabiliseren en/of oplossen van de schuldenproblematiek. Denk hierbij aan het aanpakken van oorzaken en belemmeringen, maar ook aan het daadwerkelijk oplossen van de schulden. Dit laatste kan worden bereikt door het opzetten van betalingsregelingen of minnelijke schuldregelingen waarbij inwoners binnen 18 maanden schuldenvrij zijn. Indien nodig wordt de doorgeleiding richting het wettelijke traject (Wsnv) bewerkstelligd.

3. Wettelijk kader, bevoegdheden en taakverdeling

De wettelijke bepalingen omtrent de schuldhulpverlening zijn terug te vinden in de *Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)*. De Wgs is een kaderwet en ziet niet toe op de duur en de inhoud van de trajecten van schuldhulpverlening (curatie). Curatieve schuldhulpverlening wordt uitgevoerd conform de richtlijnen en convenanten van de NVVK en kent een verwevenheid met landelijke afspraken, aanpalende wetgeving, etc.¹ Verder geeft het *Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening (Bgs)* een nadere invulling van de wettelijke grondslagen voor gegevensverwerking door gemeenten, zoals voor vroegsignalering.

Bevoegdheden en taakverdeling

Voor wat betreft uitvoering en beleid is er bij schuldhulpverlening sprake van een combinatie van

¹ De NVVK is de branchevereniging voor schuldhulpverlening, beschermingsbewind en sociaal bankieren.

mandaat en delegaat. Zo zijn de taken preventie, vroegsignalering en nazorg gemandateerd en is het onderdeel curatie gedelegeerd aan de GR Sociaal.

De gemandateerde onderdelen voeren de gemeenten en de GR Sociaal in samenwerking uit waarbij er sprake is van een taakverdeling. Bij deze constructie is er een sterke verbinding tussen de regionale visie, beleid en uitvoering en de lokale visies, plannen en programma's op het gebied van armoede en schulden. Dit geldt met name voor de onderdelen preventie, vroegsignalering en nazorg waarbij er sprake is van een taakverdeling en nauwe samenwerking met de lokale gemeenten en de onder hun verantwoordelijkheid vallende sociaal wijkteams, vrijwilligersorganisaties, welzijnsstichtingen, etc. Bijvoorbeeld op het gebied van vroegsignalering waaraan de GR Sociaal en de gemeenten ieder vanuit hun eigen verantwoordelijkheid uitvoering geven, maar in verbinding met elkaar. Indien een inwoner bereikt wordt en deze bereid is tot het accepteren van schuldhulpverlening, wordt de verbinding tussen lokaal en regionaal gelegd. Tijdens het curatieve schuldhulpverleningstraject wordt er ook samengewerkt tussen genoemde partijen op het gebied van integrale ondersteuning.

De kaders voor de uitvoering van de gemeentelijke schuldhulpverlening zijn vastgelegd in het Regionaal Beleidsplan Schuldhulpverlening '*SamenWerken aan perspectief*'. Het beleidsplan heeft een kaderstellend karakter en het vaststellen is een bevoegdheid van de gemeenteraad. Vanuit de kaders van het beleidsplan zijn voor de uitvoering van de schuldhulpverlening specifieke zaken vastgelegd in de *Beleidsregels Schuldhulpverlening Drechtsteden*, zoals de toegang, weigeringsgronden en beëindiging. Deze beleidsregels zijn vastgesteld door het Dagelijks Bestuur van de GR Sociaal. Er is daarnaast een verordeningsplicht ten aanzien van de beslistermijn (maximaal 8 weken). Daarom is in de *Verordening beslistermijn schuldhulpverlening* opgenomen dat in de Drechtsteden binnen 4 weken na het eerste gesprek met de inwoner een beslissing wordt genomen of deze in aanmerking komt voor schuldhulpverlening. Deze verordening is vastgesteld door de gemeenteraden.

4. Wat hebben we bereikt?

Er kan worden gesteld dat in de Drechtsteden kwalitatief hoogwaardige schuldhulpverlening wordt aangeboden en vooruit wordt gelopen op landelijke ontwikkelingen. Qua cijfers zien we dat het aantal aanmeldingen voor schuldhulpverlening is toegenomen de afgelopen jaren. Tegelijkertijd is ook de gemiddelde schuld in de Drechtsteden gedaald, zelfs tot onder het landelijk gemiddelde. Zie voor meer cijfers de bijgevoegde factsheet.

In het huidige Beleidsplan schuldhulpverlening 2021-2024 is een viertal doelstellingen geformuleerd. Hieronder wordt per doelstelling aangegeven wat er tijdens de afgelopen (en nog lopende) planperiode bereikt en uitgevoerd is:

1. Inwoners eerder en beter bereiken.

- ✓ Beter bereik van ondernemers met schulden door de fysieke aanwezigheid van het Regionaal Bureau Zelfstandigen op het Werkplein van de GR Sociaal.
- ✓ Inrichting van werkgeversdienstverlening voor Drechtstedelijke werkgevers die werknemers hebben met schulden.
- ✓ Communicatiecampagne gestart met eigen website, Samenbeginhier.nl, waar inwoners terecht kunnen met vragen of zorgen over geld.
- ✓ Vroegsignalering van betalingsachterstanden (energie, zorg, huur, water) samen met gemeenten.

2. Zorgen voor een makkelijk en laagdrempelig schuldhulpverleningsproces.

- ✓ Snellere afhandeling van schuldhulptrajecten door inzet van Collectief Schuldregelen en het Schuldenknooppunt.
- ✓ Verbetering van de toegankelijkheid van de schuldhulpverlening door deelname aan de Nederlandse Schuldhulproute (Geldfit).

- ✓ Versterking van de ketensamenwerking, in het bijzonder met vrijwilligersorganisaties, de wijkteams en het dorpsnetwerk, door inzet en intensivering van nazorg, aansluiten Ketenaanpakbijeenskomsten, het geven van voorlichtingen en implementatie samenwerking rechtbank (Schuldenrechter).

3. *Het wegnemen van obstakels voor bestaanszekerheid.*

- ✓ De oprichting van het Sociaal Leenfonds bij SUN om te voorkomen dat kleine schulden problematisch worden.
- ✓ Implementatie van de uitgangspunten van stress-sensitieve dienstverlening.
- ✓ Inrichting van teams die dedicated werken op gebied van bestaanszekerheid.
- ✓ Randvoorwaardelijke schuldhelpverlening bij bijstandsuitkering.
- ✓ Verbeterde integrale benadering voor specifieke doelgroepen zoals jongeren, dak- en thuislozen en statushouders.

4. *Stabiliteit bieden en bevorderen.*

- ✓ Versterking samenwerking met externe bewindvoerders en uitvoeren adviesrecht bij schuldbewind.
- ✓ Doorontwikkeling van bewindvoering in eigen beheer.
- ✓ Intensivering nazorg in samenwerking met Drechtstedengemeenten en lokale partners als de sociaal wijkteams en vrijwilligersorganisaties.

5. **Landelijke ontwikkelingen: basisdienstverlening schuldhelpverlening**

Het kabinet, VNG, NVVK en Divosa hebben gezamenlijk het plan 'Basisdienstverlening schuldhelpverlening' ontwikkeld waarvan recent de bestuurlijke afspraken door eerdergenoemde partijen zijn ondertekend. Deze bestuurlijke afspraken zijn onderdeel van de Aanpak geldzorgen, armoede en schulden van het kabinet. Een van de drie hoofddoelstellingen van de aanpak is de halvering van het aantal huishoudens met problematische schulden in 2030.

Het plan 'basisdienstverlening schuldhelpverlening' leidt tot een hulpaanbod dat toegankelijker is en in iedere gemeente bestaat uit minimaal dezelfde elementen. Het plan is een reactie op constateringen, zoals die van de Nationale Ombudsman, dat de toegankelijkheid van schuldhelpverlening sterk kan verschillen per gemeente. De Wet gemeentelijke schuldhelpverlening is namelijk een kaderwet, waarin gemeenten eigen beleidsvrijheid hebben en binnen die kaders een eigen aanpak kunnen formuleren. Dit is bijvoorbeeld met name zichtbaar bij onderdelen als vroegsignalering, preventie en nazorg. Sommige gemeenten kennen een heel uitgebreid preventieaanbod variërend van voorlichting op scholen aan studenten of kinderen tot gerichte benaderingen van bepaalde doelgroepen of zetten heel actief in op vroegsignalering waarbij andere dit beperkter uitvoeren. Voor wat betreft de curatieve schuldhelpverlening geldt dit in mindere mate gezien eerder genoemde landelijke richtlijnen en regels qua vormgeving en inhoud van de trajecten. Door de bestuurlijke afspraken van de basisdienstverlening wordt met name het curatieve deel nog extra bestendigd. Een andere ontwikkeling die hierbij van invloed wordt is de Wet Schuldbemiddeling, die momenteel in de maak is en onder andere toeziet op het vaststellen van reactietermijnen voor schuldeisers.

De introductie van een 'basisdienstverlening schuldhelpverlening' trekt de dienstverlening op het gebied van schulden gelijk. De basisdienstverlening kent een twintigtal elementen waaronder een hulpaanbod dat toegespitst is op verschillende doelgroepen, het standaard aanbieden van een saneringskrediet met een aflostermijn van 18 maanden en het bieden van begeleiding en nazorg. Het doel is dat alle schuldhelpverleningsorganisaties en gemeenten de basisdienstverlening invoeren. Veel elementen zijn in allerlei gemeenten al in praktijk, hetgeen ook geldt voor de GR Sociaal. Daarbij geldt dat op sommige onderdelen zelfs vooruitgelopen wordt, zoals bij het bieden van nazorg, het starten van begeleiding vanaf het eerste gesprek, het convenant Lokale Overheid en de inzet op saneringskredieten met een aflostermijn van 18 maanden. Sommige elementen uit het plan moeten

nog ontwikkeld of onderzocht worden qua effectiviteit. Het kabinet en de partijen hebben aangegeven voor de zomer een actieplan te zullen presenteren.

6. Waar gaan we naartoe en wat is de planning?

Het beleidsplan 2025-2028 kan in hoge mate voortbouwen op het huidige beleidsplan, maar moet op onderdelen geactualiseerd worden. Hierbij kan gedacht worden aan belangrijke landelijke ontwikkelingen zoals de verkorting van de aflostermijn van schuldregelingen (van 36 naar 18 maanden), en de elementen 'Basisdienstverlening schuldhulpverlening'.

Het geactualiseerde beleidsplan moet vóór 1 januari 2025 vastgesteld zijn door de zeven gemeenteraden. Het vraagt om een uitgebreid proces van de GR Sociaal en de gemeenten, waarbij onder meer de cliëntenraden, ketenpartners en raadsleden worden betrokken. In samenwerking met de gemeenten is een planning vastgesteld waarbij in oktober het geactualiseerde beleidsplan ter besluitvorming wordt doorgeleid naar de gemeenteraden.